

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V і XV Нацыянальных конкурсаў друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыях «Найлепшая шматтыражная газета», «Найлепшыя матэрыялы навуковай, навукова-папулярнай тэматыкі»

27 снежня 2024 года, №12 (2290)

СУМЕСНАЯ ПАДРЫХТОЎКА СТУДЭНТАЎ І ІНАВАЦЫЙ АДУКАЦЫІ: НОВЫЯ ДАМОЎЛЕНАСЦІ БДУ І КІТАЯ

На чале з рэктарам Андрэем Каралём адбыўся афіцыйны візіт дэлегацыі БДУ ў Кітай. Яго вынікам стала падпісанне шэрагу дакументаў аб супрацоўніцтве нашага ўніверсітэта з ВНУ КНР. Гэтыя дамоўленасці адкрываюць шырокія адукацыйныя перспектывы на кітайскім рынку і спрыяюць развіццю прадуктыўнага міжуніверсітэцкага ўзаемадзеяння дзвюх краін.

Адной з першых дамоўленасцяў стала пагадненне БДУ і Інстытута інавацыйнай адукацыі (ІА, г. Санья, Кітай). Дакумент рэгламентуе рэалізацыю сумесных адукацыйных праграм у фармаце «1+3». ІА з'яўляецца беларуска-кітайскім інстытутам, які створаны сёлета ў сакавіку 2024 года пры ўдзеле БДУ і Хайнанскага цэнтра перадавога досведу ў сферы міжнароднай адукацыі. Гэта калектыўная ініцыятыва арыентавана на супрацоўніцтва дзвюх краін у сферы адукацыі, развіццё эксперту адукацыйных паслуг і павелічэнне кантынгенту кітайскіх грамадзян у беларускіх ВНУ. Прадугледжваецца, што інстытут стане цэнтрам прыцягнення іншых універсітэтаў, у тым ліку замежных. На дадзены момант у інстытуце рыхтуюцца да паступлення ў БДУ і праходзяць курсы па вывучэнні рускай мовы кітайскія грамадзяне з правінцыі Хайнань.

Таксама бакі правялі прадметныя перамовы наконт далейшага развіцця інстытута і выхаду яго дзейнасці на новы ўзровень, удзелу ў гэтай ініцыятыве ўстаноў сярэдняй і сярэдняй спецыяльнай адукацыі г. Санья. Былі разгледжаны перспектывы, першыя вынікі працы, план на 2025 год, навукальна-метадычнае забеспячэнне адукацыйнага працэсу, падрыхтоўка кітайскіх абітурыентаў да паступлення ў ВНУ Беларусі. Як было адзначана на двухбаковай сустрэчы, сёння ІА з'яўляецца знакавай устаноў для развіцця міжнароднага супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Кітаем у сферы вышэйшай адукацыі. Гэта выяўляецца ў падтрымцы муніцыпальных улад Ячжоу Бэй і ўрада г. Санья, у паспяховым дасягненні дамоўленасцяў пра супрацоўніцтва больш чым з 30 школамі, адукацыйнымі кампаніямі розных правінцый Кітая, у актыўным інфармаванні СМІ правінцыі Хайнань пра дзейнасць інстытута.

Падчас сустрэчы рэктара Андрэя Каралёва з кітайскімі партнёрамі і кіраўніцтвам адміністрацыі г. Санья ключавой тэмай абмеркавання стала прысваенне ІА статусу юрыдычнай асобы і рэарганізацыя яго ў філіял БДУ на тэрыторыі Кітая. Гэта дазволіла б паглыбіць супрацоўніцтва паміж краінамі і спрыяла б скаардынаванаму развіццю навукова-тэхнічнай адукацыі Беларусі і Кітая.

Другім важным падпісаным дакументам стаў мемарандум аб узаемаразуменні з Хайнанскім інстытутам праграмных тэхналогій. Дакумент рэгламентуе абмен студэнтамі, магістрантамі, запрашэнне выклад-

чыкаў і даследчыкаў для сумеснай працы над навукова-даследчымі і адукацыйнымі праектамі. Акрамя таго, мемарандум рэгулюе працэсы абмену інфармацыяй, навукальнымі матэрыяламі, сумеснага правядзення навукова-адукацыйных мерапрыемстваў і падрыхтоўку публікацый.

Працягнуўся візіт дэлегацыі БДУ сустрэчай з кіраўніцтвам Усходне-кітайскага педагагічнага ўніверсітэта (УКПУ). Узаемадзеянне з УКПУ развіваецца ў рамках падпісанай у 2011 годзе дамовы аб супрацоўніцтве, а таксама замацавана ў праграме абмену навучэнцамі. Адным з асноўных вынікаў плённай сумеснай працы дзвюх ВНУ стала адкрыццё Цэнтра вывучэння Беларусі на базе УКПУ. Галоўны беларускі ўніверсітэт забяспечыў установу неабходнай літаратурай, дзяржаўнай сімволікай Беларусі і прадметамі культурна-гістарычнай тэматыкі. Бакі рэгулярна выказваюць прапановы па ўдасканаленні працы цэнтра. Так, БДУ выступае ініцыятарам стварэння і абнаўлення фондаў навуковай, публіцыстычнай і мастацкай літаратуры беларускіх аўтараў з выкарыстаннем рэсурсаў Электроннай бібліятэкі ВНУ, арганізацыі анлайн-лекцыў і майстар-класаў па беларускай мове і літаратуры, а таксама сумесных з УКПУ навуковых і культурных мерапрыемстваў.

Рэктар БДУ Андрэй Кароль падкрэсліў важнасць захавання наяўных дамоўленасцяў і абмеркавання новых вектараў развіцця партнёрства, паколькі ўзаемадзеянне з Кітаем з'яўляецца адным з прыярытэтных напрамкаў міжнароднага супрацоўніцтва ў сферы вышэйшай адукацыі не толькі для БДУ, але і Беларусі ў цэлым. «За больш чым 30 гадоў дыпламатычных адносін паміж дзвюма дзяржавамі наша сяброўства стала доўгатэрміновым, а адносінны – давернымі», – адзначыў Андрэй Кароль.

Сёлетняя сустрэча стала лагічным працягам партнёрскіх адносін з мэтай арганізацыі сумесных даследаванняў, стварэння навуковых публікацый у галіне оптыкі, адкрыцця сумеснага гуманітарна-культурнага цэнтра. Важнай тэмай дыскусіі стала перспектыва аднаўлення акадэмічнай мабільнасці студэнтаў і навукоўцаў БДУ і УКПУ.

Таксама візіт дэлегацыі БДУ ў Кітай уключаў абмен досведам у галіне інавацыйнай адукацыі. Гэта тэма была разгледжана ў рамках беларуска-кітайскага Форуму па развіцці інавацыйнай адукацыі. Удзельнікамі дадзенага мерапрыемства сталі кіраўнікі навуковых устаноў правінцыі. Вітаючы кітайскіх калегаў, Андрэй Кароль распавёў пра ўнікальныя вынікі рэалізацыі з'яўляюцца адной з найважнейшых кампетэнцый чалавека XXI стагоддзя. Яно фарміруе талерантнасць, бесканфліктнасць, прыводзіць у адпаведнасць са сваёй прызначанасцю асабісты і прафесійны шлях кожнага. У сучасных умовах, на думку рэктара БДУ, важнымі з'яўляюцца такія тэхналогіі, якія дапамагаюць студэнту адкрываць самога сябе, падаюць яму магчымасць выбудоўваць індывідуальную адукацыйную траекторыю.

Вопыт БДУ ў галіне інавацыйнай адукацыі прадставіў рэктар Андрэй Кароль падчас правядзення метадычных семінараў па прымяненні інавацый у адукацыі. Яны пабудаваны на сістэме з'яўляюцца асновай дзялення. Яе аўтарам і распрацоўшчыкам выступае Андрэй Кароль. Удзельнікамі семінараў сталі выкладчыкі ІА, прадстаўнікі навукова-даследчых інстытутаў навукова-тэхнічнага раёна Ячжоу Бэй.

Рэктар БДУ распавёў удзельнікам семінараў пра асаблівасць з'яўляюцца асновай дзялення. Яе аўтарам і распрацоўшчыкам выступае Андрэй Кароль. Удзельнікамі семінараў сталі выкладчыкі ІА, прадстаўнікі навукова-даследчых інстытутаў навукова-тэхнічнага раёна Ячжоу Бэй.

Рэктар БДУ распавёў удзельнікам семінараў пра асаблівасць з'яўляюцца асновай дзялення. Яе аўтарам і распрацоўшчыкам выступае Андрэй Кароль. Удзельнікамі семінараў сталі выкладчыкі ІА, прадстаўнікі навукова-даследчых інстытутаў навукова-тэхнічнага раёна Ячжоу Бэй.

Андрэй Кароль растлумачыў, што для індывідуалізацыі працэсу навучання патрэбны выкладчыкі з з'яўляюцца асновай дзялення. Яе аўтарам і распрацоўшчыкам выступае Андрэй Кароль. Удзельнікамі семінараў сталі выкладчыкі ІА, прадстаўнікі навукова-даследчых інстытутаў навукова-тэхнічнага раёна Ячжоу Бэй.

Візіт дэлегацыі БДУ ў Кітай быў накіраваны на развіццё міжуніверсітэцкага ўзаемадзеяння з універсітэтамі Кітая. Атрыманыя вынікі дазваляць паглыбіць супрацоўніцтва ў галіне адукацыі, навукі, рэалізацыі праектаў, падрыхтоўкі публікацый і правядзення курсаў павышэння кваліфікацыі для выкладчыкаў.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

ВЫБАРШЧЫКАМ ПРА ЎДЗЕЛ У ПРЭЗІДЭНЦКІХ ВЫБАРАХ 2025 ГОДА: КОРАТКА ПРА ГАЛОУНАЕ

Выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь былі прызначаны на 26 студзеня 2025 года ў адпаведнасці з пастановай Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь ад 23 кастрычніка 2024 года. Перыяд датэрміновага галасавання быў вызначаны Цэнтральнай выбарчай камісіяй Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам у пяцідзённы тэрмін да даты правядзення выбараў – з 21 па 25 студзеня 2025 года.

6 снежня 2024 года завяршылася стадыя вылучэння кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь. Зараз ажыццяўляецца праверка вынікаў працы ініцыятыўных груп кандыдатаў, якія балатуюцца, на конт падліку колькасці подпісаў грамадзян і іх сапраўднасці. Вядучая роля ў рэгістрацыі кандыдатаў у Прэзідэнты адводзіцца Цэнтральнай выбарчай камісіяй Рэспублікі Беларусь.

У студзені 2025 года будзе праходзіць перадвыбарная агітацыя кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь. Пры гэтым у дзень выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь правядзенне перадвыбарнай агітацыі не дапускаецца. У адпаведнасці з выбарчым заканадаўствам кандыдатам у Прэзідэнты падаюцца магчымае выступлення ў сродках масавай інфармацыі, асветлення іх перадвыбарных праграм, сустрэч з выбаршчыкамі, правядзенне пікетаў і іншых мерапрыемстваў. Пры рэалізацыі дадзеных магчымае выступленняў кандыдатам іх давераным асобам важна ўлічваць прававыя акты, якія выдаюцца Цэнтральнай выбарчай камісіяй і органамі мясцовай улады і рэгламентуюць дазволы і забароны падчас правядзення масавых мерапрыемстваў, выступленняў у сродках масавай інфармацыі, сустрэч з выбаршчыкамі. Як правіла, сустрэчы з выбаршчыкамі праводзяцца ў памяшканнях устаноў і арганізацый, вызначаных паводле ўсталяванага мясцовымі органамі ўлады пераліку; інфармацыйныя стэнды для выбаршчыкаў афармляюцца ў строга адведзеных для гэтага месцах, эфірны час для выступленняў кандыдатаў размяркоўваецца ў дзяржаўных сродках масавай інфармацыі.

Для правядзення масавых мерапрыемстваў у перыяд перадвыбарнай агітацыі ўсталяваны спецыяльны парадак, які рэгламентуецца Законам Рэспублікі Беларусь ад 30.12.1997 № 114-З «Пра масавыя мерапрыемствы» і Выбарчым кодэксам Рэспублікі Беларусь. Мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы па ўзгадненні з адпаведнымі выбарчымі камісіямі вызначаюць месцы, у якіх кандыдаты ў Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь могуць праводзіць масавыя мерапрыемствы. Масавае мерапрыемства, а таксама падрыхтоўка да яго павінны быць спынены па патрабаванні кіраўніка ці намесніка адпаведнага органа мясцовага выканаўчага і распарадчага органа, органа ўнутраных спраў у выпадках:

- калі ў апавяшчэнні паказана дата, час пачатку і заканчэння правядзення масавага мерапрыемства, якія супадаюць з датай і часам правядзення масавага мерапрыемства кандыдата, які раней падаў апавяшчэнне ў мясцовы выканаўчы і распарадчы орган;
- калі ў пададзеным апавяшчэнні парушаецца ўсталяваны час для правядзення масавага мерапрыемства (з 8 да 22 гадзін);
- калі пры правядзенні масавага мерапрыемства ўзнікае небяспека для жыцця і здароўя грамадзян.

Спісы выбаршчыкаў складаюцца па кожным участку для галасавання і падпісваюцца старшынёй і сакратаром участкавай выбарчай камісіяй. Грамадзяне, зарэгістраваныя па месцы жыхарства на тэрыторыі участка для галасавання, уключаюцца ў адпаведны спіс выбаршчыкаў участкавай камісіяй. Грамадзяне Рэспублікі Беларусь могуць быць таксама ўключаны ў

Наведванне Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь супрацоўнікамі і студэнтамі юрыдычнага факультэта БДУ

спіс выбаршчыкаў на тэрыторыі ўчасткаў для галасавання, па месцы якіх яны не зарэгістраваны, аднак для гэтага патрабуецца наяўнасць дакумента, які пацвярджае пражыванне на тэрыторыі дадзенага ўчастка, пра што паведамляецца ўчастковай камісіяй па месцы жыхарства грамадзяніна. Грамадзянін можа быць уключаны ў спіс выбаршчыкаў толькі на адным участку для галасавання.

Бюлетэнь для галасавання выдаецца грамадзяніну Рэспублікі Беларусь у дзень выбараў ці датэрміновага галасавання на падставе пашпарта або іншых дакументаў, дазволенах для выдачы бюлетэня Цэнтральнай выбарчай камісіяй (гэта можа быць пасведчанне кіроўцы, пенсійнае пасведчанне, студэнцкі білет і інш.).

У адрозненне ад выбараў дэпутатаў у адзіны дзень галасавання, тэрыторыя Рэспублікі Беларусь пры правядзенні выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь уяўляе сабой адзіную выбарчую акругу.

Вопыт юрыдычнага факультэта БДУ ў прававой асвеце членаў працоўнага калектыву і студэнтаў па тэматыцы выбарчай кампаніі

У рамках рэалізацыі лакальных прававых дакументаў БДУ юрыдычным факультэтам арганізуюцца і праводзіцца цэлы шэраг мерапрыемстваў у галіне прававой асветы па тэматыцы выбарчай кампаніі:

1. арганізуюцца дыялогавае пляцоўкі для студэнцкай моладзі і працоўных калектываў у падраздзяленнях комплексу БДУ;

2. праводзяцца дыялогавае пляцоўкі на базе юрыдычнага факультэта БДУ для студэнтаў і работнікаў юрыдычнага факультэта;

3. сістэматызаваны прававыя і інфармацыйныя матэрыялы для станаў выбаршчыкаў і інш.

З найбольш значных праведзеных для работнікаў і студэнтаў юрыдычнага факультэта мерапрыемстваў па тэматыцы электаральнай кампаніі хацелася б вылучыць наступныя, праведзеныя ў снежні 2024 года:

наведванне Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь супрацоўнікамі і студэнтамі юрыдычнага факультэта БДУ – сустрэча са Старшынёй Палаты прадстаўнікоў І. П. Сергянкам у рамках правядзення інфармацыйна-асветніцкага праекта «Моладзь для Беларусі!»;

дыялогавае пляцоўка «Электаральная кампанія: ад прававой асветы да актыўнай грамадзянскай пазіцыі» з кіраўніцтвам РГА «Патрыёты Беларусі»; сустрэча студэнцкага актыву юрыдычнага факультэта з прадстаўнікамі судзейскага корпуса горада Мінска «Моладзевое асяроддзе. Рызык і ўразлівасць».

Юрыдычная адказнасць за неправамерныя дзеянні ў рамках выбарчай кампаніі

Варта памятаць, што артыкулам 9.10 Кодэкса Рэспублікі Беларусь пра адміністрацыйныя правапарушэнні ўсталявана адміністрацыйная адказнасць за:

- правядзенне перадвыбарнай агітацыі ў дзень выбараў;
- незаконнае прыцягненне ці выкарыстанне грашовых сродкаў ці матэрыяльных рэсурсаў пры падрыхтоўцы і правядзенні выбараў (калі гэтыя дзеянні не цягнуць крымінальнай адказнасці).

Паказаныя дзеянні цягнуць накладанне адміністрацыйнага спагнання ў выглядзе папярэджання або штрафу да 15 базавых велічынь.

Наўмысныя знішчэнне ці пашкоджанне друкаваных матэрыялаў, якія адносяцца да выбараў (напрыклад, плакатаў з інфармацыяй пра кандыдатаў у Прэзідэнты Рэспублікі Беларусь), караюцца штрафам да 10 базавых велічынь.

Удзел у незаконных масавых мерапрыемствах цягне адказнасць па частцы 1 артыкула 24.23 Кодэкса Рэспублікі Беларусь пра адміністрацыйныя правапарушэнні (штраф да 100 базавых велічынь, грамадскія работы або адміністрацыйны арышт), іх арганізацыя забаронена часткай 2 дадзенага артыкула (штраф ад 25 да 150 базавых велічынь (для юрыдычных асоб – ад 20 да 200 базавых велічынь), грамадскія работы або адміністрацыйны арышт).

Паўторнае здзяйсненне дадзеных дзеянняў (удзелу або арганізацыі незаконных мерапрыемстваў) караецца па частках 3-4 артыкула 24.23 Кодэкса Рэспублікі Беларусь пра адміністрацыйныя правапарушэнні штрафам ад 20 да 200 базавых велічынь, грамадскія работы ці адміністрацыйны арышт. Тым жа дзеянні, учыненыя ў трэці раз (пры ўмове, што асоба двойчы прыцягвалася да адміністрацыйнай адказнасці на працягу года), з'яўляюцца ўжо злачынствам, за якое пакаранне прадугледжана артыкулам 3422 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (арышт, абмежаванне свабоды да 3 гадоў, пазбаўленне свабоды да 3 гадоў).

Пры гэтым варта ведаць, што «вулічная» актыўнасць можа ўтвараць і больш цяжкі склад злачынства. Так, арганізацыя дзеянняў, якія груба парушаюць грамадскі парадак, забаронены часткай 1 артыкула 342 КК Рэспублікі Беларусь (пакаранне: арышт, абмежаванне свабоды да 5 гадоў, пазбаўленне свабоды да 4 гадоў). Здзяйсненне такіх дзеянняў, а таксама навучанне ці падрыхтоўка да ўдзелу ў масавых беспарадках (частка 3 артыкула 293 КК, частка 2 артыкула 342 КК) цягнуць прызначэнне пакарання ў выглядзе арышту ці пазбаўлення свабоды тэрмінам да 3 гадоў.

Не пакінута Крымінальным кодэксам Рэспублікі Беларусь без увагі і дзейнасць «падбукторшчыкаў» да вулічных бясчынстваў: публічныя заклікі да арганізацыі несанкцыянаваных масавых мерапрыемстваў і ўцягванне ў іх трэціх асоб караюцца паводле артыкула 369-3 КК арыштам, абмежаваннем свабоды да 5 гадоў ці пазбаўленнем свабоды да 5 гадоў.

Калі ж незаконны мітынг перарастае ў пагром, знішчэнне чужой маёмасці, напады на прадстаўнікоў улады, то дадзеныя дзеянні кваліфікуюцца як масавыя беспарадкі, удзельнікам якіх пагражае ад 3 да 8 гадоў пазбаўлення свабоды (ч. 2 арт. 293 КК), а арганізатарам – ад 5 да 15 гадоў пазбаўлення свабоды (ч. 1 арт. 293 КК).

Дэкан юрыдычнага факультэта, кандыдат юрыдычных навук, дацэнт А. В. Шыдлоўскі намеснік дэкана па ідэалагічнай і выхаваўчай рабоце юрыдычнага факультэта В. П. Сухараў намеснік начальніка цэнтра адукацыйных інавацый юрыдычнага факультэта, начальнік аддзела «Юрыдычная клініка БДУ» А. І. Федаровіч

ЧЫТАЦЬ (ПРА) СЯБЕ: СТУДЭНЦКІ ПАЭТЫЧНЫ ФОРУМ

Восьмы міжуніверсітэцкі паэтычны форум – традыцыйнае мерапрыемства творчага напрамку студэнцкага савета факультэта журналістыкі, накіраванае на раскрыццё талентаў аўтараў-выканаўцаў, чытальнікаў і аўтараў песень. Гэта выдатная магчымасць для культурнага і літаратурнага ўзбагачэння студэнтаў, слухачоў і ўсіх удзельнікаў.

Сёлета арганізатары вырашылі падкрэсліць, што многія аўтары пачынаюць чытаць уголас свае творы, нібы распавядаючы пра сябе. Гэта мерапрыемства дае магчымасць кожнаму ўдзельніку адкрыць новыя грані свайго ўнутранага свету.

– Улічваючы, што атрымаўся каламбур, наша каманда прапанавала пазначыць прыназоўнік «пра» ў дужках. Такім чынам, назву можна прачытаць як «Чытай сябе», што азначае не толькі чытанне ўголос, але і працэс самапазнання праз творчасць, – заўважае старшыня творчага напрамку студсавета журфака, куратар праекта Станіслаў Ратахін.

Характэрна, што дадзенае мерапрыемства апошняе для Станіслава як кіраўніка арганізацыі. Таму малады чалавек спадзяецца, што яно было праведзена якасна.

– Мне здаецца, так і ёсць, таму што на апошні дзень форуму прыйшла велізарная колькасць людзей. Гэтая людская энергетыка і аддача даказваюць, што мы займаемся сапраўды важнай справай. Удзельнікі і слухачы натхняюць нашу творчую каманду на далейшую працу.

Сёлета кастынг праходзіў два дні, а арганізатары праслухалі 65 выступаў. У фінал адабралі 39 нумароў. Ужо па традыцыі конкурсная праграма прайшла ў арт-прасторы Botanic.

Важная асаблівасць форуму – два вялікія блокі мерапрыемстваў. Першы – гэта адукацыйная частка. У гэтым годзе ўсе маглі прайсці майстар-класы па мастацтве акцёрскага майстэрства і пошуку сябе. Правяла навучальны інтэрактыў Кацярына Тананайка – актрыса і рэжысёр тэатра «На філфаку». Трэнінг «Вера ў сябе і прапанаваныя абставіны» дазволіў удзельнікам адчуць, як бы яны дзейнічалі і рэагавалі ў незвычайных сітуацыях. Такі падыход дапамагае стварыць больш натуральныя і праўдападобныя паводзіны падчас выступаў. Так, студэнты спрабавалі выжыць у сярэднявечнай вайне, не звар’яецца ў псіхіятрычнай бальніцы, выратаваць чалавечкае жыццё ў аперацыйнай і зноў развітацца са школай на выпускным балі.

Другі блок – конкурсная праграма. І ў гэтай частцы немагчыма абысціся без суддзяў. Члены журы – выкладчыкі, папулярныя выканаўцы, а таксама пераможцы форуму. Менавіта з-за яркага выступу ў мінулым годзе месца ў журы атрымала Марыя Чашун.

– У гэтым годзе мяне запрасілі на міжфакультэцкі паэтычны форум у якасці члена журы, і, вядома, я пагадзілася. На самай справе гэта вельмі незвычайны вопыт: літаральная ўчора я выступала са сваёй песняй як удзельніца, а сёння сяджу і ацэньваю іншых студэнтаў. З пункту гледжання канкурсанта судзіць іншых людзей нашмат больш складана. Вялікі дзякуй арганізатарам за такую адказную і

нялёгкаю, але вельмі цікаваю задачу.

Яшчэ адным незвычайным суддзёй стаў зорка беларускамоўнага «ТыкТока» Ілья Шынкарэнка, які разам з глядачамі выканаў сваю папулярную песню «На Нямізе».

НАМІНАЦЫЯ «ЧЫТАЛЬНІК»

дыплом I ступені – **Юлія Качула** (біяфак БДУ);

дыплом II ступені – **Данііл Абрамовіч** (БДЭУ);

дыплом III ступені – **Сяргей Аўдзееў** (журфак БДУ).

НАМІНАЦЫЯ «АЎТАР-ВЫКАНАВЕЦ»

дыплом I ступені – **Алёна Калкоўская** (журфак БДУ);

дыплом II ступені – **Аляксей Краўчанка** (журфак БДУ);

дыплом III ступені – **Ганна Ляцко** (журфак БДУ).

НАМІНАЦЫЯ «АЎТАРСКАЯ ПЕСНЯ»

дыплом I ступені – **Уладзімір Шаўкоўскі** (журфак БДУ);

дыплом II ступені – **Аліна Нахаева** (ФПМІ БДУ);

дыплом III ступені – **Эмілія Рачыцкая** (журфак БДУ).

Пасля падвядзення вынікаў двух конкурсных дзён Міжуніверсітэцкага паэтычнага форуму пагутарылі з некаторымі пераможцамі і прызёрамі.

Цікава, што некаторыя ўдзельнікі выступалі адразу ў некалькіх кірунках. Так, напрыклад, першакурснік журфака Аляксей Краўчанка выконваў уласную песню і выступаў як аўтар-выканаўца.

– Мне падаўся досыць цікавым варыянт з удзелам у некалькіх напрамках. Хваляванна як такога не

Ангеліна Сарока адкрывае мерапрыемства

было, быў хутчэй мандраж, але ён у мяне пастаянна, асабліва перад выступамі падобнага роду. Таму ўсё было добра, я да яго прывык і ні кропелькі не баяўся.

А вось Алёна Калкоўская, студэнтка трэцяга курса факультэта журналістыкі, хвалявалася. А ўсё з-за доўгага шляху да перамогі. На першым курсе яна хадзіла на кастынг, але з іншым вершам. Тады дзяўчыну не ўзялі ў фінал конкурсу.

– Зараз я прыйшла на мерапрыемства не дзеля перамогі ці праходжання далей, а дзеля сябе. Я хацела даказаць сабе, што магу і зраблю першае месца. Магла меркаваць, што ўвайду ў тройку лідараў, але калі абвясцілі «бронзу і серабро», то нават знервала. Падумала, што на гэтым усё. На пераможны верш натхнілі мае блізкія людзі. Ён і напісаны пра іх. Я нават лічу, што мая галоўная перамога не першае месца і падарункі, а падтрымка тых, хто побач. Я вельмі ўдзячная тым, хто быў са мной побач і падтрымліваў. У тым ліку і творчаму напрамку студсавета журфака. Без іх не было б не толькі майго ўдзелу, але і самога форуму.

Юлія Качула – студэнтка біялагічнага факультэта БДУ – прыйшла на форум, каб пераканаць асяроддзе, што тонка адчуваць паэзію могуць не толькі людзі, якія вучацца на філалагічным факультэце і журфаку. Пераможніца ў намінацыі «Чытальнік» парэкамендавала ўдзельнікам наступных гадоў сур’ёзна падысці ды выбару твора.

– Я раіла б абаярацца на сябе і на свой вопыт, на тое, што перажыў ты сам. На жаль, часта адбываецца так, што людзі ў пагоні за перамогай выбіраюць верш максімальна эмацыйны, каб можна было больш пакрычаць, паказаць свае эмоцыі. Але па вачах бачна, што чалавек нават не разумее, пра што ён чытае. Калі ты не пражыў тых пачуццяў, напрыклад, каханьня ці страты, у цябе ніколі не атрымаецца прачытаць верш так, як чалавек, які сапраўды з гэтым сутыкнуўся.

Марыя Карквеліс,
фота Лізаветы Мікуліч

Юлія Качула, пераможца ў намінацыі «Чытальнік»

ДЫНАСТЫЯ ФРАЛЬЦОВЫХ: 74 ГАДЫ З БДУ

Дынастыю Фральцовых складаюць дактары і кандыдаты навук, аўтары шэрагу навуковых публікацый, удзельнікі стажыровак, аўтары і вядучыя праграм, прысвечаных кінамастацтва. Педагагічны стаж дынастыі Фральцовых у БДУ складае 74 гады.

Аўтар больш чым 120 навуковых публікацый (уключаючы манаграфіі), у тым ліку выдадзеных за мяжой (Расія, Украіна, ЗША, ФРГ, Польшча, Эстонія).

«Войска Выратавання» (рэж. Я. Краўцоў) РУП «Беларусьфільм», створаных у 1998–2002 гг.

У 2003 г. абараніла дысертацыю на атрыманне навуковай ступені доктара філалагічных навук па спецыяльнасці «10.01.10 – Журналістыка».

У 2006 г. Н. Ц. Фральцовай было прысвоена званне прафесара.

У 2003–2010 гг. была членам савета па абароне дысертацый Д 01.42.02 па мастацтвазнаўстве ў Інстытуце мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору НАН Беларусі. З 2003 да 2021 г. – намеснік старшыні савета па абароне дысертацый Д 02.01.08 па філалагічных навуках (журналістыка) пры Беларускай дзяржаўнай універсітэце.

З 2019 г. – прафесар кафедры медыялогіі факультэта журналістыкі БДУ.

Аўтар айчынай школы «Структурна-семіятычнага аналізу медыя», у рамках якой, сумесна з А. С. Давыдзікам, даследуе трансфармацыю медыясістэм, працэдуры сэнсаўтварэння, рэфэрэнцы, знакавай рэпрэзентацыі рэчаіснасці, фарміравання выявы свету.

Займаецца даследаваннем сучасных СМІ, беларускага кінамастацтва, творчай дзейнасці аўдыявізуальных СМІ, тэорыі і метадалогіі СМІ, навукова-выкладчыцкую дзейнасць сумяшчае з творча-арганізацыйнай працай у галіне экраннай культуры.

З 1982 г. з'яўляецца членам Саюза кінематографістаў Беларусі.

Н. Ц. Фральцова ўзнагароджана ў 2003 г. нагрудным знакам Міністэрства культуры «За ўнёсак у развіццё культуры Беларусі», у 2006 г. нагрудным знакам Міністэрства інфармацыі «Выдатнік друку Беларусі», у 2010 г. удастоена ганаровага звання «Заслужаны работнік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта», у 2012 г. узнагароджана нагрудным знакам «За заслугі» РУП «Нацыянальная кінастудыя «Беларусьфільм».

Фральцоў Валерыі Мікітавіч (1940–2001) – кандыдат тэхнічных навук (бацька Фральцова У. В.).

Скончыў Разанскі радыётэхнічны інстытут (у наш час ФДБАУ ВА Разанскі дзяржаўны радыётэхнічны ўніверсітэт імя У. Ф. Уткіна). У 1972 г. у Акадэміі навук Беларускай ССР абараніў дысертацыю на атрыманне навуковай ступені кандыдата тэхнічных навук па спецыяльнасці «05.13.01 – сістэмны аналіз, кіраванне і апрацоўка інфармацыі».

У 1990–1995 гг. узначальваў аддзел у вылічальным цэнтры БДУ, у далейшым перайшоў на працу ў НДІ статыстыкі і аналізу Нацыянальнага статыстычнага камітэта Рэспублікі Беларусь.

Спецыялізаваўся на распрацоўцы і ўкараненні аўтаматызаваных сістэм кіравання і іх выкарыстання для апрацоўкі статыстычных дадзеных.

Дынастыя Фральцовых з'яўляецца прыкладам адданасці сваёй справе. Удасканаленне ведаў па прадметах, вывучэнне актуальных тэм, шэраг навукова-метадычных публікацый – усё гэта сведчыць пра высокі прафесіяналізм прадстаўнікоў дынастыі.

Фральцоў Уладзіслаў Валер'евіч – доктар гістарычных навук, прафесар. (сын Фральцова Н. Ц.) Педагагічны стаж у БДУ – 25 гадоў.

Нарадзіўся 2 снежня 1976 у г. Мінск. У 1993–1998 гг. навучаўся па спецыяльнасці «міжнародныя адносіны» факультэта міжнародных адносін БДУ, які скончыў з адзнакай. Навучаўся ў аспірантуры БДУ. У 2001 г. У. В. Фральцову прысуджана навуковая ступень кандыдата гістарычных навук па спецыяльнасцях «07.00.03 – Усеагульная гісторыя» і «07.00.15 – Гісторыя міжнародных адносін і знешняй палітыкі». У 2007 было прысвоена званне дацэнта. З 2001 г. выкладае на кафедры міжнародных адносін факультэта міжнародных адносін БДУ. У 2002 і 2004 гг. праходзіў стажыроўку ў Вестфальскім універсітэце імя Вільгельма (ФРГ); у 2004 г. – ва ўніверсітэце Паўднёвай Караліны (ЗША); у 2015 г. – у Марбургскім універсітэце імя Філіпа (ФРГ); у 2015 і 2016 гг. – у Гісенскім універсітэце імя Ю. Лібіха (ФРГ).

У 2017 г. адбылася абарона дысертацыі на суісканне навуковай ступені доктара гістарычных навук па спецыяльнасці «07.00.15 – Гісторыя міжнародных адносін і знешняй палітыкі». У 2018 г. У. В. Фральцову было прысвоена ступень доктара гістарычных навук, у 2019 г. – званне прафесара.

Навуковымі інтарэсамі У. В. Фральцова з'яўляюцца эвалюцыя міжнародных адносін у канцы ХХ – пачатку ХХІ стст.; еўрапейская палітыка; тэорыя міжнародных адносін; міжнародная камунікацыя.

У. В. Фральцоў спецыялізуецца на вывучэнні актуальных праблем еўрапейскай і сусветнай палітыкі; сучасных тэорыі міжнародных адносін і сусветнага развіцця; глабальнай камунікацыі, лічбавай дыпламатыі і фарміравання іміджу сучаснай дзяржавы; ролі краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы ў міжнародных адносінах у ХХІ ст.

Фральцова Ніна Ціханаўна – доктар філалагічных навук, прафесар (маці Фральцова У. В.) Педагагічны стаж у БДУ – 49 гадоў.

Нарадзілася 24 ліпеня 1944 года ў г. Арэхава-Зуева (Маскоўская вобласць). У 1961–1963 гг. працавала піяністам-акампаніятарам Гомельскага палаца культуры чыгуначнікаў.

У 1963 г. паступіла на факультэт журналістыкі БДУ, у 1967 г. скончыла яго з адзнакай. Працавала рэдактарам музычных перадач Брэсцкай абласной студыі тэлебачання, літаратурным работнікам абласной газеты «Гомельская праўда», старшым рэдактарам моладзевых і спартыўных праграм гомельскай абласной студыі тэлебачання.

З 1968 г. па 1998 г. з'яўлялася аўтарам і вядучай штомесячных праграм на рэспубліканскім тэлеканале «Беларускае тэлебачанне» («Юнацтва ў дарозе», «Час, фільмы, героі», «Кінаафіша», «Кінагод»).

У 1972 г. скончыла аспірантуру Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР. У 1974 г. абараніла дысертацыю на атрыманне навуковай ступені кандыдата мастацтвазнаўства па спецыяльнасці «17.00.03 – Кіна-, тэле-, відэа- і іншыя экранныя мастацтвы».

З 1975 г. працуе на факультэце журналістыкі БДУ, уваходзіла ў штат выкладчыкаў кафедраў тэлебачання і радыёвяшчання, тэхналогіі камунікацыі, тэорыі і метадалогіі журналістыкі. У 1985 г. Н. Ц. Фральцовай было прысвоена навуковае званне дацэнта.

Прафесар Н. Ц. Фральцова прымала актыўны ўдзел у грамадска-культурным і творчым жыцці Беларусі. У 1976–1998 гг. была аўтарам і вядучай штомесячных праграм, прысвечаных кінамастацтва і творчасці кінематографістаў. Яна аўтар сцэнарыяў 4 дакументальных фільмаў («Уладзімір Гасцюхін», рэж. М. Князеў; «Брава, Броварская!» і «Востраў забытых снаў» – рэж. С. Гайдук; «Беларусь была яго лёсам», рэж. А. Кашэўнікаў) вытворчасці РУП «Белвідэацэнтр», рэдактарам 2 мастацкіх фільмаў – «Маленькі баец» (рэж. М. Касымава) і

ДЫНАСТЫЯ ШАМЯКІНЫХ: 67 ГАДОЎ З БДУ

Дынастыя Шамякіных складаюць доктар навук, прафесар, кандыдаты навук, аўтары навуковых і навукова-метадычных прац, аўтары літаратурных перакладаў. Педагагічны стаж дынастыі Шамякіных у БДУ складае 67 гадоў.

Шамякіна Таццяна Іванаўна – доктар філалагічных навук, прафесар. Педагагічны стаж у БДУ – 50 гадоў (з іх на пасадзе загадчыцы трох розных кафедраў – 17 гадоў).

Нарадзілася 8 кастрычніка 1948 года ў Мінску ў сям’і беларускага пісьменніка Івана Пятровіча Шамякіна. У 1971 годзе скончыла філалагічны факультэт БДУ, у 1974 годзе – аспірантуру. З 1974 года – выкладчык кафедры беларускай літаратуры БДУ. У 1975 годзе абараніла кандыдацкую дысертацыю «Асноўныя стылістычныя напрамкі сучаснай беларускай прозы». З 1982 года – дацэнт кафедры беларускай літаратуры БДУ, з 1992 г. – дацэнт кафедры беларусказнаўства БДУ, з 1994 г. – дацэнт кафедры тэорыі літаратуры БДУ, з 2001 г. – загадчыца кафедры беларускай лінгвістыкі і міфалогіі БДУ. У 2001 годзе абараніла доктарскую дысертацыю «Беларуская класічная літаратурная традыцыя і міфалогія». З 2003 года – прафесар, з 2004 года – загадчыца кафедры беларускай літаратуры і культуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. З 2016 да 2018 гг. – загадчыца кафедры тэорыі літаратуры БДУ. З 2019 па 2024 г. – прафесар кафедры тэарэтычнага і славянскага літаратуразнаўства БДУ.

Спецыялізуецца ў галіне даследавання беларускай прозы XX стагоддзя (Я. Колас, І. Шамякін, А. Васілевіч, А. Карлюк, І. Пташнікаў, М. Стральцоў, І. Чыгрынаў), а таксама тэорыі літаратуры, славянскай міфалогіі і культуралогіі.

Член Саюза пісьменнікаў Беларусі. Акадэмік Міжнароднай славянскай акадэміі навукі, адукацыі, культуры і мастацтва.

Таццяна Іванаўна была ўзнагароджана медалём Францыска Скарыны ў 2007 г., стала лаўрэатам літаратурнай прэміі «Залаты купідон» у 2010 г., была ўзнагароджана знакам «Выдатнік адукацыі» ў 2008 г., узнагароджана медалём імя М. Багдановіча ў 2023 г., а таксама шматлікімі граматамі і падзякамі Міністэрства вышэйшай адукацыі БССР, ВАК Рэспублікі Беларусь, рэктарата БДУ, Саюза пісьменнікаў Беларусі і інш.

Аўтар каля 500 літаратуразнаўчых, культуралагічных, крытычных артыкулаў, 7 індывідуальных манаграфій, 5 індывідуальных навучальных дапаможнікаў, больш чым 15 навучальных дапаможнікаў у суаўтарстве.

У 1981 г. была выдадзена кніга літаратурнай крытыкі «На лініі перасячэння». Таксама аўтар кніг «Іван Шамякін» (1982), «Міфалогія Беларусі» (2000), «Беларуская класічная літаратура і міфалогія» (2001), «Эсхаталогія (міфы пра патоп)» (2002), «Міфалогія і літаратура» (2003), «Славянская міфалогія. Курс лекцый» (2005), «Культура Кітая» (2006), «Культура Індыі» (2006), «Міфалогія і беларуская літаратура» (2008), «Традыцыйны кітайскі каляндар і славянскія міфалагічныя паралелі» (2010), «Іван Шамякін: вядомы і невядомы» (2011), «Славянская міфалогія» (2012), «Парадоксы часу, ці Рамантыка савецкай навукі» (2015), «Фальклор і беларуская літаратура ў люстэрку міфалогіі» (2016), «Псіхалогія літаратурнай творчасці» (2021), «Прырода – соцыум – славеснасць» (2023).

Адзін з аўтараў энцыклапедыі: «Літаратура і мастацтва Беларусі» (1984–1987), «Янка Купала» (1986), «Міфалогія Беларусі» (2008), «Беларускі фальклор» (2006), «Максім Багдановіч» (2011), «Культура Беларусі» (2013). Брала ўдзел у падрыхтоўцы падручнікаў і навучальных дапаможнікаў па гісторыі беларускай літаратуры для школьнікаў, абітурыентаў, студэнтаў.

Пераклала на рускую мову апавесці І. П. Шамякіна «Гандлярка і паэт» (Масква, 1977), «Драма» (часопіс «Нёман», 1989), п’есу «Залаты медаль» (пастаўлена ў 1980), раманы «Вазьму твой боль» (Масква, 1980), «Петраград – Брэст» (Масква, 1985), «Зеніт» (Масква, 1988). Адзін з вядучых спецыялістаў-літаратуразнаўцаў па творчасці народнага пісьменніка Беларусі Івана Шамякіна.

Шамякіна Славяна Вячаславаўна – кандыдат філалагічных навук, дацэнт (дачка Шамякінай Т. І.). Педагагічны стаж у БДУ – 17 гадоў.

Нарадзілася 13 лютага 1982 года ў Мінску. Малодшая дачка Таццяны Іванаўны Шамякінай. У 2004 г. скончыла філалагічны факультэт БДУ па спецыяльнасці «беларуская філа-

Шамякін І. П. з дачкой Шамякінай Т. І. і ўнучкамі Марыяй і Славянай

логія» (з дадатковай спецыяльнасцю «руская філалогія»). У 2007 г. скончыла аспірантуру пры кафедры тэорыі літаратуры філалагічнага факультэта БДУ і пачала працу на пасадзе выкладчыка кафедры тэорыі літаратуры філалагічнага факультэта БДУ. У 2013 г. абараніла кандыдацкую дысертацыю «Тыпалогія і структура аб’ектных мастацкіх вобразаў (на матэрыяле беларускіх чарадзейна-фантастычных казак) па спецыяльнасцях «тэорыя літаратуры; тэксталогія» і «фалькларыстыка». З 2016 г. з’яўлялася дацэнтам кафедры тэорыі літаратуры БДУ, з 2019 – тэарэтычнага і славянскага літаратуразнаўства БДУ, з 2024 г. – дацэнт тэарэтычнага і беларускага літаратуразнаўства філалагічнага факультэта БДУ.

Славяна Вячаславаўна ў 2003 г. стала ўладальнікам прэміі

НАН Беларусі за найлепшую навуковую працу маладых навукоўцаў. У 2004 стала пераможцам конкурсу БДУ імя У. Пічэты ў галіне сацыяльных і гуманітарных навук за найлепшую працу студэнтаў і выпускнікоў БДУ.

Спецыялізуецца ў галіне даследавання тэорыі літаратуры, фальклору і міфалогіі. Галоўны прадмет навуковых інтарэсаў – фантастычныя і міфапаэтычныя жанры фальклору і літаратуры.

Аўтар звыш 90 навуковых і навучальна-метадычных публікацый. У 2003 г. выйшаў аўтарскі зборнік навуковых артыкулаў «Verbo tenus (У прасторы слова): Філалагічныя эцюды»; у 2005 г. – манаграфія «Рэчы ў казачным сусвеце. Змястоўна-фармальна адметнасць чарадзейнай казкі на прыкладзе вобразаў магічных рэчаў»; у 2019 г. – навучальна-метадычны дапаможнік «Увядзенне ў літаратуразнаўства»; у 2022 г. – навучальна-метадычны дапаможнік «Усходняя міфалогія». Таксама з’яўляецца адным з суаўтараў навучальных дапаможнікаў «Тэксталогія і яе дапаможныя навукі», «Літаратуразнаўства. Фалькларыстыка», энцыклапедыі «Культура Беларусі», навуковага выдання «Нарысы гісторыі культуры Беларусі (Т. 3. Культура сяла XIV – пачатку XX ст. Кн. 2. Духовная культура)».

Шамякіна Алеся Іванаўна – кандыдат філалагічных навук, старшы навуковы супрацоўнік аддзела тэксталогіі Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі (сястра Шамякінай Т. І.).

Нарадзілася 16 чэрвеня 1961 года. Малодшая дачка Івана Пятровіча Шамякіна. У 1983 г. скончыла філалагічны факультэт БДУ, спецыяльнасць «беларуская філалогія». У 1986 г. скончыла аспірантуру пры кафедры беларускай літаратуры філалагічнага факультэта БДУ. У 2001 г. абараніла кандыдацкую дысертацыю на тэму «Прастора і час у трылогіі Якуба Коласа «На ростанях»».

Спецыялізуецца на вывучэнні беларускай літаратуры, асабліва творчасці Івана Шамякіна і Якуба Коласа.

З 1986 г. да цяперашняга часу працуе ў аддзеле тэксталогіі Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі. Удзельнічала ў падрыхтоўцы цэлага шэрагу акадэмічных збораў сачыненняў класікаў беларускай літаратуры: Якуба Коласа, Максіма Танка, Івана Шамякіна, Кузьмы Чорнага, Янкі Брыля і інш.

Махонь Сяргей Уладзіміравіч – кандыдат філалагічных навук, дацэнт кафедры рускай мовы філалагічнага факультэта БДУ (муж Шамякінай А. І.).

У 1983 г. скончыў філалагічны факультэт БДУ, па спецыяльнасці «філолаг, выкладчык рускай мовы і літаратуры». У 1989 г. абараніў кандыдацкую дысертацыю на тэму «Уплыў беларускай мовы на лексіка-стылістычную сістэму рускамоўных тэкстаў». Спецыялізуецца на супастаўляльным вывучэнні беларускай і рускай моў, лексікалогіі, фразеалогіі, лінгвістычным аналізе тэксту.

Аўтар больш чым 90 навуковых і навучальна-метадычных публікацый.

Шамякіна Марыя Вячаславаўна – кандыдат філалагічных навук, старшы навуковы супрацоўнік аддзела экалогіі традыцыйнай культуры Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору НАН Беларусі. Доктарант Інстытута літаратуразнаўства імя Янкі Купалы НАН Беларусі (дачка Шамякінай Т. І.).

Нарадзілася 11 жніўня 1976 г. у Мінску. У 1998 г. скончыла беларуска-рускае аддзяленне філалагічнага факультэта БДУ, у 1999 г. – магістратуру на кафедры рускай літаратуры філалагічнага факультэта БДУ, у 2004 г. – аспірантуру на кафедры тэорыі літаратуры філалагічнага факультэта БДУ. У 2005 г. абараніла кандыдацкую дысертацыю на тэму «Паэтыка беларускіх замоў: вобразны свет, гукавая арганізацыя тэксту».

У 1999–2000 гг. працавала малодшым навуковым супрацоўнікам навукова-экспазіцыйнага аддзела Літаратурнага музея імя М. Багдановіча. У 2000–2001 гг. – супрацоўнік Беларускага фонду культуры, у 2003–2010 гг. – рэдактар часопіса «Польмя», у 2010–2017 гг. – саветнік-кансультант аддзела падрыхтоўкі выступленняў Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. У 2017–2022 г. – дацэнт кафедры сацыяльна-гуманітарных дысцыплін ДУА «Інстытут памежнай службы Рэспублікі Беларусь». У 2022 г. паступіла ў дактарантуру Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі. У 2024 г. пачала працаваць у аддзеле экалогіі традыцыйнай культуры Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору НАН Беларусі.

Спецыялізуецца ў галіне фалькларыстыкі і беларускай літаратуры. Галоўны прадмет навуковай цікавасці ў наш час – беларуская фантастычная літаратура.

Аўтар дзвюх манаграфій і больш чым 30 навуковых публікацый. У 2005 г. выйшла манаграфія «Паэтыка беларускіх замоў у аспекце літаратуразнаўства: вобразны свет, гукавая арганізацыя тэксту». У 2021 г. выйшла манаграфія «Уяўленні пра будучыню ў фальклорных тэкстах і літаратурных помніках старажытнасці».

Член Саюза пісьменнікаў Беларусі. Аўтар шэрагу літаратурных мастацкіх твораў.

Узнагароджана Ганаровай граматай Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь (2017 г.), шэрагам граматаў і падзяк ДУА «Інстытут памежнай службы Рэспублікі Беларусь».

Дынастыя Шамякіных працягвае традыцыі беларускага пісьменніка, сцэнарыста і драматурга Івана Шамякіна. Любоў да беларускай літаратуры, культуры, фальклору ў гэтай сям’і на стагоддзі.

Шамякін І. П. з жонкай Шамякінай М. Ф. і дачкой Алесяй, 1980-я гг.

60 ГАДОЎ З ФІЗІЧНЫМ ФАКУЛЬТЭТАМ БДУ

Ужо многія гады фізічны факультэт БДУ рыхтуе высокакваліфікаваных спецыялістаў. Дыпламаваныя фізікі ўслаўляюць *alma mater* у якасці работнікаў прадпрыемстваў і ўстаноў, выкладчыкаў, кандыдатаў навук, прафесараў, акадэмікаў. Сёлета 60-гадовы юбілей адзначае ўнікальны выпуск 1964 г. Выпускнікі любяць і памятаюць родны факультэт, з цяплом успамінаюць пра вясёлыя студэнцкія гады, лекцыі і дарагіх выкладчыкаў.

У 1958 г. фізіка-матэматычны факультэт быў падзелены на фізічны і матэматычны. Першым дэканам новага факультэта стаў кандыдат фізіка-матэматычных навук Міхаіл Панцялеевіч Халімановіч. Для выпускнікоў 1964 г. знаёмства з фізічным факультэтам пачалося ў 1959 г. Наперадзе – 5 гадоў навучання, яскравых падзей, цікавых адкрыццяў, навуковых дасягненняў.

Гэты курс можна назваць сапраўды ўнікальным. У 1959 г. на фізічны факультэт быў адкрыты набор на 150 чалавек, у той час як раней было не больш за 50. Таксама ў 1961 г., на трэцім курсе, студэнты фізічнага факультэта разышліся на два патокі: педагагічны і даследчы.

Вячаслаў Яўгенавіч Абухоў – кандыдат тэхнічных навук, дацэнт, майстар спорту СССР па спартыўным турызме. Доўгі час працаваў у Фізіка-тэхнічным інстытуце НАН Беларусі. Даследаваў працэсы фарміравання ў вакууме структуры і ўласцівасцяў тонкіх плёнак металаў, якія прымяняюцца ў мікраэлектроніцы, працэсы ўзаемадзеяння лазернага выпраменьвання з плёнкамі арганічных металаў. Менавіта Вячаслаў Яўгенавіч, ад першага курса і да апошняй сустрэчы 55-годдзя заканчэння фізфака, быў фоталетапістам курса і захаваў усе фота з вучобы, адпачынку, спартыўных мерапрыемстваў і сельгаспрац. Успамінае: «І вось урачысты момант. Мы, першакурснікі фізічнага факультэта, сядзім у самай вялікай ва ўніверсітэце на той час аўдыторыі ў старым корпусе фізфака (зараз гэты будынак займае рэктарат), цалкам запоўненай маладымі людзьмі. Ва ўсіх эйфарыя. Дзіва што, мы з абітурыентаў ператварыліся ў студэнтаў».

Сяргей Мікалаевіч Чаранкевіч – акадэмік НАН Беларусі, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, доктар біялагічных навук, прафесар. Апісаў шэраг з’яў у клетках крыві, імуннай сістэме, пухлінных клетках. Сяргей Мікалаевіч асабіста і ў саўтварстве апублікаваў звыш 570 прац, у тым ліку больш за 160 артыкулаў, 5 манаграфій, 5 навучальных дапаможнікаў. Успамінае: «Наш курс быў дружны, захоплены навукай, было шмат творчых людзей. Нам было цікава адзін з адным, і гэта цікавасць захавалася на доўгія гады. Дагэтуль мы арганізуем сустрэчы і праводзім час разам».

Раман Раманавіч Чырвонцаў – дзейны адвакат Адвакацкай калегіі горада Масквы, намеснік старшыні савета Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі Беларусі Рэспублікі Расіі. Падчас навучання з’яўляўся ўдзельнікам каманды КВЗ фізфака, студэнцкай оперы «Архімед». Пасля заканчэння фізфака і службы ў Савецкай арміі працаваў на заводзе паўправадніковых прыбораў імя Ф. Э. Дзяржынскага. У 1988 г. стаў ініцыятарам і адным са стваральнікаў першай у СССР нацыянальна-культурнай грамадскай арганізацыі «Маскоўскае таварыства беларускай культуры імя Францішка Скарыны».

Сустрэча выпускнікоў

Стаў складальнікам нотных кніг на беларускай мове «Беларускія папулярныя песні», «Беларускія народныя песні», выдадзеныя ў Маскве ў 2022 г. Гэтыя кнігі былі перададзены ў дар музею гісторыі БДУ.

Святлана Максімаўна Урэцкая (Ляшкевіч) – інжынер, патэнтавед. Выпускніца ўспамінае, што навучанне на фізічным факультэце дазволіла ёй атрымаць каштоўныя веды, аналізаваць і знаходзіць рашэнні ў розных галінах сваёй дзейнасці. Працавала тэхнолагам на заводзе паўправадніковых прыбораў імя Ф. Э. Дзяржынскага, старшым інжынерам Бюро патэнтавай і навукова-тэхнічнай інфармацыі аб’яднання «Інтэграл». Пятнаццаць гадоў была загадчыцай патэнтава-ліцэнзійнага аддзела Інстытута фізіка-арганічнай хіміі Акадэміі навук БССР. Займала пасаду галоўнага спецыяліста ў Дзяржаўным патэнтавым ведамстве Рэспублікі Беларусь пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь. З 1992 г. па 2007 г. працавала першым кансультантам у Нацыянальным цэнтры інтэлектуальнай уласнасці НЦІУ. Усе гэтыя гады Святлана Максімаўна – галоўны арганізатар вечароў сустрэч гэтага ўнікальнага курса. Склала падрабязны спісы з дадзенымі ўсіх 150 студэнтаў курса. Успамінае: «Чым знакаміты наш курс 1959–1964 гг.? Галоўнае – тым, што я не памятаю, каб за гады вучобы кагосьці адлічвалі за непаспяховасць. З 150 чалавек нашага курса 2 акадэмікі НАН Рэспублікі Беларусь, 8 дактароў і больш за 20 кандыдатаў навук, а таксама паэткі, мастакі».

Любоў Мікалаеўна Турбіна – выпускніца фізфака БДУ, пісьменнік, літаратурны крытык і перакладчык. Працавала ў Інстытуце генетыкі і цыталогіі АН БССР, кандыдат біялагічных навук, у 1971 г. абараніла дысертацыю па радыябіялогіі. Пасля заканчэння ў 1980 г. Літаратурнага інстытута імя М. Горкага ў Маскве працавала старшым навуковым супрацоўнікам аддзела літаратуры народаў Расіі і СНД у Інстытуце сусветнай літаратуры. Член Саюза расійскіх пісьменнікаў і Саюза пісьменнікаў Беларусі. Яе вершы перакладліся на англійскую, шведскую, сербскую, балгарскую і іншыя мовы. Успамінае: «На фізфаку я вучылася ў першай палове 60-х гг. ХХ стагоддзя. Гэта быў час, калі фізфак лічыўся самым прэстыжным факультэтам: у модзе была кніжачка «Фізікі жартуюць», а на сцэне Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта выконвалася з поспехам камічная опера «Архімед».

Студэнты фізфака БДУ кафедры фізікі цвёрдага цела, 1962 г.

Ларыса Уладзіміраўна Рудава – выпускніца фізфака БДУ, кандыдат біялагічных навук, дацэнт факультэта псіхалогіі ЛДУ ў Санкт-Пецярбургу.

Пераехаўшы ў Бельгію, захапілася жывапісам, пачала пісаць карціны і ўдзельнічаць у выставах. Яе працы яскравыя, незвычайныя і карыстаюцца попытам. Успамінае: «На адной з нашых юбілейных сустрэч я сказала, што фізік можа абраць практычна любую спецыяльнасць пасля ВНУ, таму што фізіка фарміруе глабальны светапогляд, мысленне, пашырае вобраз свету. У мяне засталіся выдатныя ўражанні пра гады навучання, пра нашых выкладчыкаў і аднакурснікаў. Гэта быў залаты час. Бясконца дзякуй нашаму фізічнаму факультэту БДУ».

У 1964 г. дыпламаванымі фізікамі сталі 150 чалавек: 40 жанчын і 110 мужчын. Выпускнікам іх студэнцкае жыццё запомніцца не толькі вучобай. Студэнты паспелі стаць сведкамі першага палёту чалавека ў космас 12 красавіка 1961 г., займаліся творчай самадзейнасцю, падарожнічалі, весела праводзілі час разам.

Многія студэнты дапамагалі і развіццю сельскай гаспадаркі краіны. Кожнае лета іх нецярпліва чакалі ў калгасах на ўборку бульбы. Але акрамя гэтага студэнты паспявалі папрацаваць на таку, дапамагчы ва ўборцы саломы, зборы ўраджая яблыкаў, рамонаў тэхнікі. Жылі па некалькі чалавек, харчаваліся ў агульнай сталовай калгаса. Успамінаюць, што працавалі дружна і весела.

Падчас сваёй вучобы ў 1961 г. студэнты арганізавалі першую каманду КВЗ «Архімед». Выступленні былі цікавымі і запамінальнымі.

Пра ўсё гэта выпускнікі захавалі добрую памяць на доўгія часы. Для іх універсітэт стаў домам, вялікай дружнай сям’ёй. Таму дагэтуль яны з трапятаннем успамінаюць пра свае студэнцкія гады ў БДУ. Гэты іх самы шчаслівы і залаты час.

Дар’я АРТАМОНАВА,
Святлана УРЭЦКАЯ

Турбіна Л. М., Урэцкая (Ляшкевіч) С. М., Кудзін Л. П., Варушаў М. С., на дэманстрацыі 1961 г.

ВОПЫТ КІТАЙСКИХ СТУДЭНТАЎ

У нашым універсітэце вучыцца некалькі тысяч кітайскіх студэнтаў. Яны едуць з усёй краіны, каб паступіць у БДУ. Пры гэтым яны сутыкаюцца з мноствам праблем: моўны бар’ер, падрыхтоўка дакументаў, адаптацыя.

Трое студэнтаў трэцяга курса факультэта журналістыкі падзяліліся сваімі гісторыямі паступлення. Цяпер яны свабодна падарожнічаюць, удзельнічаюць у святкаваннях, універсітэцкіх мерапрыемствах, але так было не заўсёды.

Ма Юань прыехала да нас з поўначы Кітая. Яшчэ ў сярэдняй школе яна пачала вывучаць рускую мову і неўзабаве зразумела, што хоча працягнуць на больш высокім узроўні. Таму яна вырашыла паступіць у іншую краіну. Ма Юань доўга разглядала варыянты, куды паехаць, і аднойчы настаўнікі расказалі ёй пра БДУ. Ніхто з яе родных раней не вучыўся ў Беларусі, але яе гэта не напалохала.

Калі дзяўчына першы раз прыехала ў Беларусь, ёй было складана адаптавацца. Яна не вельмі добра размаўляла і не заўсёды разумела, што гавораць ёй мясцовыя выкладчыкі і студэнты. Але хутка ў кітаянкі з’явіліся беларускія сябры, што паспрыяла вывучэнню мовы. За тры гады Ма Юань дасягнула поспехаў у гэтай справе.

За час вучобы ў Беларусі дзяўчына паспела пазнаёміцца і з беларускай культурай і прыродай. Больш за ўсё студэнтцы падабаецца Мінскае мора. Зараз яна не часта там бывае. З-за заняткаў у яе не так шмат вольнага часу, але яна любіць адпачыць на вадасховішчы і падыхаць свежым паветрам. У вольны час яна таксама глядзіць фільмы і займаецца спортам.

Ма Юань прызнаецца, што вучыцца ў БДУ кітайскаму студэнту цяжка, але падтрымка выкладчыкаў і кіраўніцтва вельмі дапамагае.

У планах трэцякурсніцы паступіць у магістратуру і ў выніку стаць перакладчыкам рускай мовы. Яна разглядае варыянт застацца ў Беларусі, але больш хоча вярнуцца на радзіму. Журналістыку яна выбрала не проста так. Дзяўчына плануе авалодаць дзвюма прафесіямі і лічыць, што камунікатыўныя навыкі журналіста, якія яна атрымлівае тут, ёй вельмі спатрэбяцца.

Чжань Сіньюэ таксама прыехала да нас з поўначы Кітая. Яна вырашыла паступіць у БДУ, калі зацікавілася рускай мовай і культурай. У яе была магчымасць паступіць у Расію, але яна ўсё роўна выбрала Беларусь. Дзяўчына прызнаецца, што вырашальным крытэрыем стала тое, што тут высокі ўзровень бяспекі. Прыехаўшы ў краіну, студэнтка пабывала ў Гродне і Брэсце. Яна была ўражана прыгажосцю прыроды і архітэктуры.

Калі дзяўчына толькі паступіла, яна дрэнна размаўляла па-руску і часта не магла падзяліцца праблемамі, якія ў яе ўзніклі. Трэба было разабрацца з дакументамі, засяліцца ў інтэрнат, навучыцца арыентавацца ў горадзе. Адаптавацца да новых умоў стала прасцей пасля знаёмства з мясцовымі студэнткамі. Узровень яе мовы пачаў павышацца, яна стала лепш разумець навакольных.

– Вельмі важна перш за ўсё заводзіць сяброў, таму што першакурснік з іншай краіны сутыкаецца з мноствам праблем, з якімі яму патрэбная дапамога, – лічыць Чжань.

Важкай для дзяўчыны стала падтрымка выкладчыкаў. Студэнтка адзначае іх прафесіяналізм і дабрыню. Чжань Сіньюэ са школьных часоў хацела стаць журналістам, але пакуль яшчэ не вызначылася, вярнуцца ў родную краіну ці застацца працаваць у Беларусі.

тканіны ці натуральных матэрыялаў могуць стаць ідэальным варыянтам, пазбягайце пры гэтым пластыку і шкла, якія могуць уяўляць небяспеку, асабліва ў дамах з маленькімі дзецьмі і хатнімі жывёламі.

Акрамя таго, важна правільна размясціць упрыгожванні, пазбягаючы перагрузкі электрычных разетак і правадоў. Мяккае святло гірляндаў можа стварыць чароўную атмасферу, калі выкарыстоўваць іх з розумам і выбіраць бяспечныя ўпрыгожванні. Так кожны куток вашага дома стане не толькі прыгожым, але і бяспечным, дазваляючы атрымліваць асалоду ад свята ў поўнай меры.

Не забывайце адключыць гірлянды, камп’ютары і іншыя электрапрыборы, сыходзячы з дома і офіса. Гэты прасты акт, які так часта ігнаруецца ў мітусні паўсядзённай руціны, насамрэч цесна звязаны з клопатам пра асабістую бяспеку і навакольнае асяроддзе. Як яс-

Лі Чэнь прыехаў з поўдня Кітая. Гісторыя паступлення ў яго складаная. З-за жыццёвых абставін у хлопца не атрымалася здаць іспыты, каб паступіць у добры ўніверсітэт на радзіме, але ён не засмуціўся і ўспрыняў гэта як магчымасць атрымаць годную адукацыю за мяжой.

Пра БДУ яму расказаў старэйшы брат. Ён даўно жыў і працуе ў Беларусі, таму запрасіў Лі Чэнь паступаць у Мінск.

Вучыцца ў БДУ хлопцу падабаецца. У прыватнасці, Лі Чэнь захапіла беларуская літаратура. Найбольш яму запамніўся раман Івана Мележа «Людзі на балоце» і ваенныя творы Васіля Быкава. Беларуская культура хлопцу адгукаецца. Ён часта наведвае святы, канцэрты і кірмашы, якія праходзяць ў Мінску. Таму пасля ўніверсітэта Лі Чэнь плануе застацца тут і пачаць выкладаць кітайскую мову, як і яго брат.

Першыя тры месяцы студэнту было складана адаптавацца да вучобы і жыцця ў іншай краіне. Але пазней ён знайшоў сяброў, і ўсё наладзілася.

У сваіх разважаннях героі адзначаюць, што самая вялікая праблема кітайскіх першакурснікаў – недахоп зносін з носьбітамі рускай мовы. У Беларусі госці з Паднябеснай амаль заўсёды гавораць па-кітайску: вучацца з кітайцамі, ходзяць у кітайскія рэстараны, і ў выніку жыццё амаль не адрозніваецца ад таго, што на радзіме. Хоць з часам і з’яўляюцца рускамоўныя сябры, але зносін па-за вучобай не хапае. Таму яны раяць астатнім не саромецца знаёміцца, бо нават моўны бар’ер не перашкода для сяброўства.

Ганна КАЗАКОВА

ПРЫГОЖА І БЯСПЕЧНА!

Навагоднія святы – гэта час, калі ўсё вакол напайняецца чараўніцтвам і атмасфера становіцца сапраўды казачнай. Важным аспектам падрыхтоўкі да свята з’яўляецца выбар упрыгожванняў, якія не толькі цешаць вока, але і бяспечныя для ўсіх насельнікаў. Існуюць розныя дызайнерскія рашэнні, якія дазваляюць стварыць святочны інтэр’ер, не рызыкуючы пры гэтым здароўем і бяспечай.

Перш за ўсё варта звярнуць увагу на матэрыялы, з якіх вырабляюцца навагоднія ўпрыгожванні. Перавагу варта аддаваць нетаксічным, вогнеўстойлівым і экалагічна чыстым вырабам. Напрыклад, вырабы з паперы,

кравыя агні ствараюць атмасферу ўтульнасці і свята, так і элементарныя меры засцярогі могуць прадухіліць патэнцыйную небяспеку.

Перад тым, як выкарыстоўваць гірлянды для ўпрыгожвання ў доме ці на вуліцы, неабходна перш за ўсё азнаёміцца з інструкцыяй па эксплуатацыі. Перад уключэннем іх у сетку пераканайцеся ў цэласнасці ізаляцыі і вілкі. Не дапускаецца выкарыстанне самаробных і саматужных вырабаў; таксама нельга абгортваць лампы напальвання папяровымі сурвэткамі і іншымі гаручымі матэрыяламі. Не дазваляйце дзецям самастойна, без вашага кантролю, уключаць у разетку агеңычыкі, гірлянды і іншую ілюмінацыю.

Нумары тэлефонаў экстранных службаў: 101 ці 112. Беражыце сябе і сваіх блізкіх!

Кастрычніцкі РАНС

НАВІНЫ МІНСКА | БЕЛАРУСІ

Беларуская чыгунка прызначыла 239 дадатковых цягнікоў у міжрэгіянальных і міжнародных зносінах на перыяд навагодніх і калядных святаў.

Команда Беларусі заняла другое месца на VII Міжнароднай алімпіядзе па дакладных навуках (матэматыка, фізіка, хімія) «Лабараторыя падрыхтоўкі талентаў», якая праходзіла ў Азербайджане. Краіну прадстаўлялі навучэнцы 9-10-х класаў гімназіі №41 Мінска імя В.Х. Сярэбранга. Усе яны атрымалі сярэбраныя медалі.

Форум інавацыйнага прадпрыемства Startup Generation прайшоў на пляцоўцы бізнес-інкубатора Парка высокіх тэхналогій. Два дні больш за 200 маладых прадпрыемстваў з усіх куткоў краіны прадстаўлялі і абаранялі свае практычныя перадавыя экспертныя журы.

Завяршыўся этап стварэння ўчасткаў для галасавання па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. На тэрыторыі краіны створана 5325 участкаў.

Стыпендыі Прэзідэнта Беларусі на 2025 год прызначаны 66 маладым вучоным. Сярод тых, каму прызначаны стыпендыі, 5 дактароў навук ва ўзросце да 45 гадоў, 35 кандыдатаў навук да 35 гадоў і 26 маладых вучоных без ступені да 30 гадоў. Гэта прадстаўнікі розных навук: фізіка-матэматычных, тэхнічных, хімічных, біялагічных, медыцынскіх, фармацэўтычных, аграрных, сацыяльных, гуманітарных і навук аб Зямлі.

Пераможцаў III Рэспубліканскага конкурсу маладых журналістаў «Прэс-код» узнагародзілі на XI Форуме маладых журналістаў «Роля новых медыя ва ўмовах электраральнай кампаніі». Адной з пераможцаў стала

першакурсніца факультэта журналістыкі БДУ Вераніка Шастак. Дзяўчына атрымала дыплом у намінацыі «Найлепшы відэасюжэт аб памятных мясцінах Беларусі, вядомых людзях і знамянальных падзеях».

У НАН Беларусі прайшла цырымонія ўзнагароджання пераможцаў рэспубліканскага конкурсу творчых работ, прысвечанага Году якасці. У ім прынялі ўдзел каля 700 чалавек з усіх куткоў краіны. Лаўрэатамі і фіналістамі прызнаны больш за 200 удзельнікаў. Яны атрымалі ўзнагароды — дыпламы і памятныя прызы. Работы ацэньвалі вядучыя вучоныя Нацыянальнай акадэміі навук.

Бязвізавы ўезд у Беларусь для грамадзян еўрапейскіх краін працягнуты да канца 2025 года.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт аб'яўляе конкурс на замяшчэнне пасадаў прафесарска-выкладчыцкага складу

Найменне пасады	Кваліфікацыйныя патрабаванні да пасады паводле АКДП і службовай інструкцыі
Загадчык	Вышэйшая адукацыя, наяўнасць навуковай ступені доктара ці кандыдата навук, навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 7 гадоў; валоданне беларускай і рускай мовамі, англійскай мовай і, як правіла, іншай замежнай мовай у аб'ёме, неабходным для выканання сваіх службовых абавязкаў. ⁸ Вышэйшая адукацыя, наяўнасць навуковай ступені доктара ці кандыдата навук, навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 7 гадоў.
Прафесар	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 7 гадоў.
Дацэнт	Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў. ² Вышэйшая адукацыя, навуковая ступень доктара ці кандыдата навук, наяўнасць навуковых прац ці вынаходстваў, патэнтаў, стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі кафедры, не менш за 5 гадоў; валоданне беларускай і рускай мовамі, а таксама не менш чым адной замежнай мовай у аб'ёме, неабходным для выканання сваіх службовых абавязкаў.
Асістэнт	Вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах педагагічных работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 1 год.
Старшы выкладчык	Вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах педагагічных работнікаў, пасадах кіраўнікоў ці спецыялістаў, праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 3 гады. ³ Вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені магістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі «Даследчык», вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай ступені), стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў не менш за 3 гады або вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах службоўцаў, якія адносяцца да катэгорыі «Кіраўнікі» ці «Спецыялісты», праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 5 гадоў; валоданне беларускай і рускай мовамі, англійскай мовай і, як правіла, іншай замежнай мовай у аб'ёме, неабходным для выканання сваіх службовых абавязкаў. ⁴ Вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені магістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі «Даследчык», вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай ступені), стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў не менш за 3 гады або вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах службоўцаў, якія адносяцца да катэгорыі «Кіраўнікі» ці «Спецыялісты», праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 5 гадоў; валоданне беларускай і рускай мовамі, нямецкай мовай і, як правіла, іншай замежнай мовай у аб'ёме, неабходным для выканання сваіх службовых абавязкаў. ⁵ Вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені магістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі «Даследчык», вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай ступені), стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў не менш за 3 гады або вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах службоўцаў, якія адносяцца да катэгорыі «Кіраўнікі» ці «Спецыялісты», праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 5 гадоў; валоданне беларускай і рускай мовамі, англійскай мовай і, як правіла, іншай замежнай мовай у аб'ёме, неабходным для выканання сваіх службовых абавязкаў. ⁶ Вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені магістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі «Даследчык», вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай ступені), стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў не менш за 1 год; валоданне беларускай і рускай мовамі, англійскай мовай і, як правіла, іншай замежнай мовай у аб'ёме, неабходным для выканання сваіх службовых абавязкаў. ⁷ Вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені магістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі «Даследчык», вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай ступені), стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў не менш за 1 год; валоданне беларускай і рускай мовамі, а таксама не менш чым адной замежнай мовай у аб'ёме, неабходным для выканання сваіх службовых абавязкаў. ⁹ Вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені магістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі «Даследчык», вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай ступені), стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў не менш за 3 гады або вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах службоўцаў, якія адносяцца да катэгорыі «Кіраўнікі» ці «Спецыялісты», праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 5 гадоў. ¹⁰ Вышэйшая адукацыя і наяўнасць ступені магістра (вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай кваліфікацыі «Даследчык», вышэйшая адукацыя і наяўнасць навуковай ступені), стаж працы на пасадах педагагічных, навуковых работнікаў не менш за 3 гады або вышэйшая адукацыя і стаж працы на пасадах службоўцаў, якія адносяцца да катэгорыі «Кіраўнікі» ці «Спецыялісты», праца якіх адпавядае напрамку адукацыі, не менш за 5 гадоў.

Біялагічны факультэт аб'яўляе конкурс на замяшчэнне наступных пасадаў прафесарска-выкладчыцкага складу:

Найменне пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду ¹
Прафесар кафедры мікрабіялогіі	3 гады
Прафесар кафедры фізіялогіі чалавека і жывёл	3 гады
Прафесар кафедры мікрабіялогіі	3 гады
Дацэнт кафедры генетыкі	3 гады
Дацэнт кафедры біяхіміі	3 гады
Дацэнт кафедры біяхіміі	3 гады
Дацэнт кафедры біяхіміі	3 гады
Дацэнт кафедры фізіялогіі чалавека і жывёл	3 гады
Дацэнт кафедры клетачнай біялогіі і біяінжынеры раслін	3 гады
Дацэнт кафедры мікрабіялогіі	3 гады
Дацэнт кафедры батанікі	1 год
Дацэнт кафедры генетыкі	1 год
Дацэнт кафедры клетачнай біялогіі і біяінжынеры раслін	3 гады
Дацэнт кафедры агульнай экалогіі і метадыкі выкладання біялогіі	3 гады
Асістэнт кафедры клетачнай біялогіі і біяінжынеры раслін	-
Асістэнт кафедры батанікі	-
Старшы выкладчык кафедры мікрабіялогіі	-
Старшы выкладчык кафедры малекулярнай біялогіі	-
Асістэнт кафедры мікрабіялогіі	-
Старшы выкладчык кафедры малекулярнай біялогіі	-
Старшы выкладчык кафедры фізіялогіі чалавека і жывёл	-
Асістэнт кафедры клетачнай біялогіі і біяінжынеры раслін	-
Старшы выкладчык кафедры заалогіі	-
Старшы выкладчык кафедры мікрабіялогіі	-
Старшы выкладчык кафедры батанікі	-
Старшы выкладчык кафедры малекулярнай біялогіі	-

Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. Курчатава, 10, каб. 212; да 25 студзеня.
Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. Курчатава, 10, каб. 212; да 24 лютага.

Факультэт сацыякультурных камунікацый аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантных пасадаў:

Найменне пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду ¹
Загадчык кафедры англійскай мовы гуманітарных факультэтаў	1 год
Дацэнт кафедры камунікатыўнага дызайну ²	5 гадоў
Дацэнт кафедры інфармацыйных тэхналогій ²	5 гадоў
Дацэнт кафедры дызайну моды ²	1 год
Дацэнт кафедры камп'ютарнай лінгвістыкі і лінгвадыдактыкі ²	1 год
Дацэнт кафедры культуралогіі ²	1 год
Старшы выкладчык кафедры англійскай мовы прыродазнаўчых факультэтаў ³	-
Старшы выкладчык кафедры нямецкай мовы ⁴	-
Старшы выкладчык кафедры тэорыі і практыкі перакладу ⁵	-
Старшы выкладчык кафедры камунікатыўнага дызайну ⁵	-
Выкладчык кафедры англійскай мовы гуманітарных факультэтаў ⁶	-
Выкладчык кафедры тэорыі і практыкі перакладу ⁷	-
Выкладчык кафедры мастацтваў і асроддзевага дызайну ⁷	-

Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. Акадэміка Курчатава, 5, кабінет 208; да 25 студзеня.
Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. Акадэміка Курчатава, 5, кабінет 409а; да 24 лютага.

Эканамічны факультэт аб'яўляе конкурс на замяшчэнне наступных пасадаў ПВС:

Найменне пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду ¹
Загадчык кафедры міжнароднай палітычнай эканоміі ⁸	5 гадоў
Дацэнт кафедры міжнароднага менеджменту	2 гады
Дацэнт кафедры інаватыкі і прадпрыемальніцкай дзейнасці	5 гадоў
Дацэнт кафедры эканамічнай бяспекі	5 гадоў
Дацэнт кафедры міжнароднай палітычнай эканоміі	3 гады
Дацэнт кафедры міжнароднай палітычнай эканоміі	2 гады
Старшы выкладчык кафедры аналітычнай эканоміі і эканаметрыкі ⁹	-
Старшы выкладчык кафедры эканамічнай бяспекі ⁹	-

Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. К. Маркса, д. 31, каб. 65; да 25 студзеня.
Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. К. Маркса, д. 31, каб. 65; да 24 лютага.

¹ (дацэнт, прафесар, намеснік загадчыка агульнаўніверсітэцкай кафедры, загадчыка кафедры)

Гістарычны факультэт аб'яўляе конкурс на замяшчэнне наступных пасадаў:

Найменне пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду ¹
Дацэнт кафедры крыніцазнаўства	5 гадоў
Дацэнт кафедры крыніцазнаўства	1 год

Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: Гістарычны факультэт, вул. Мендзялеева, 36, ауд. 103; да 25 студзеня.
Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: Гістарычны факультэт, вул. Мендзялеева, 36, ауд. 103; да 24 лютага.

Фізічны факультэт аб'яўляе конкурс на замяшчэнне наступных пасадаў:

Найменне пасады і кафедры	Тэрмін абрання на пасаду ¹
Загадчык кафедры агульнай фізікі	5 гадоў
Дацэнт кафедры вышэйшай матэматыкі і матэматычнай фізікі	5 гадоў
Дацэнт кафедры ядзернай фізікі	-
Старшы выкладчык кафедры камп'ютарнага мадэлявання ¹⁰	-

Месца (адрас) і тэрмін прыёму заявы для ўдзелу ў конкурсе: г. Мінск, вул. Бабурыцкая, 5, каб. 315; да 25 студзеня.
Месца (адрас) і дата правядзення конкурсу: г. Мінск, вул. Бабурыцкая, 5, каб. 326; да 24 лютага.

ЭЛЕКТРАПРЫБОРЫ — НЕБЯСПЕЧНЫЯ ПАМОЧНІКІ

Уключаючы розныя электрапрыборы і прылады, мы рэдка задумваемся пра тых наступствы, якія могуць адбыцца ў выпадку іх няспраўнасці ці пакідання без нагляду. Хоць, па статыстыцы, адной з асноўных прычын узнікнення пажараў з'яўляецца парушэнне правілаў эксплуатацыі электрасетак і электраабсталявання ці іх няспраўнасці.

Так, 10.10.2024 у 11 гадзін 58 хвілін пульт «101» паступіла паведамленне пра пажар у офісным будынку на вуліцы Валадыко ў г. Мінску. На момант прыбыцця пажарных аварыйна-выратавальных падраздзяленняў па вонкавых прыкметах нічога не назіралася. Пры правядзенні разведкі ўсталявана, што на адным з паверхаў адміністрацыйна-офіснага будынка адбылося загаранне электрычнага кулера і маёмасці на плошчы 1,5 кв. м. Узгаранне аператыўна патушана падраздзяленнямі МЧС. Загінулых і пацярпелых няма. Як высветлілася пры правярцы, на момант узнікнення пажару ў офісе нікога не было, у электрычную сетку быў падключаны электрычны кулер. Паводле праведзенай экспертызы, непасрэднай прычынай пажару сталі цеплавая праяўленні электрычнага току ў выніку праходжання аварыйнага рэжыму працы электрычнага кулера.

19.10.2024 у 11 гадзін 41 хвіліну на тэлефон «101» паступіла паведамленне пра дым з акна кватэры дома № 110 на вуліцы Казінца. На момант прыбыцця пажарных аварыйна-выратавальных падраздзяленняў гарэння не назіралася. Пры правядзенні разведкі ўсталявана, што адбыўся пажар на балконе адной з кватэр, гаспадыня якой знаходзілася на месцы. З яе слоў, адбылося загаранне электрычнай мясарубкі «Памочніца», якую яна пасля выкарыстання пакінула на падваконніку, зробленым з ПВХ. У выніку знішчана электрычная мясарубка «Памочніца», пашкоджаны падаконнік, аконная рама і шкляная ўстаўка аконнага блока. Паводле заключэння экспертаў, непасрэднай прычынай загарання стала цеплавое праяўленне электрычнага току на гаручыя элементы электрычнай мясарубкі «Памочніца».

!!! МЧС нагадвае, што:

- забараняецца эксплуатацыя няспраўнага электраабсталявання;
- не дапускаецца выкарыстанне правадоў і кабеляў з ізаляцый, якая была пашкоджаная ці страціла свае ахоўныя ўласцівасці;
- нельга завязваць і скручваць электрычныя правады і кабелі;
- забаронена пакідаць без нагляду ўключаныя ў электрасетку награвальныя прыборы, электрычныя пліты, тэлевізары і іншыя прыборы і абсталяванне, за выключэннем прыбораў, нарматыўнымі дакументамі на якія дапускаецца іх эксплуатацыя без нагляду (напрыклад, халадзільнікі).

Выконвайце правілы пажарнай бяспекі! Беражыце сябе і сваіх блізкіх!

Кастрычніцкі РАНС